

Hukuk Bülteni

Uyuşmazlıkların Çözümü | Türkiye | Ocak 2018

YABANCI HAKEM KARARLARININ TENFİZİ

Bir yabancı hakem kararının Türkiye’de icra edilebilmesi için, öncelikle bu kararın Türkiye’de tenfiz edilmesi gerekir. Yabancı hakem kararlarının ülkemizde tenfizine ilişkin kurallar, Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun’da ("**Kanun**") düzenlenmektedir.

Kural olarak, yabancı hakem kararları ülkemizde Kanun hükümleri uyarınca tenfiz edilir. Ancak Kanun, Türkiye’nin taraf olduğu milletlerarası sözleşmelerin hükümlerini (örneğin, aşağıda bahsedeceğimiz New York Sözleşmesi) saklı tutmuştur. Bu doğrultuda, bir yabancı hakem kararının tenfizi bir milletlerarası anlaşmanın kapsamına dahilse, bu hakem kararının tenfizinde ilgili milletlerarası sözleşmenin hükümleri uygulanır.

Tenfiz Şartları

Kanun, yabancı hakem kararlarının tenfizinde hakem kararının esasını inceleme (*révision au fond*) yasağını benimsemiştir. İlgili kural doğrultusunda, tenfiz mahkemesi, yabancı hakem kararlarının tenfizinde hakem kararının esasına ilişkin bir inceleme yapamaz; yalnızca hakem kararının Kanun’da öngörülen şartları taşıyıp taşımadığını değerlendirir. Bu şartlar Kanun’un 62. maddesinde düzenlenmiştir. Bu şartlardan birinin varlığı halinde, tenfiz mahkemesi yabancı hakem kararının tenfizi istemini reddedecektir:

- (i) Tahkim sözleşmesi yapılmamış veya esas sözleşmeye tahkim şartı konulmamış olması;
- (ii) Hakem kararının genel ahlaka veya kamu düzenine aykırı olması;

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

- (iii) Hakem kararına konu olan uyuşmazlığın Türk kanunlarına göre tahkim yoluyla çözümünün mümkün olmaması;
- (iv) Taraflardan birinin hakemler önünde usulüne göre temsil edilmemiş ve yapılan işlemleri sonradan açıkça kabul etmemiş olması;
- (v) Hakkında hakem kararının tenfizi istenen tarafın, hakem seçiminden usulen haberdar edilmemiş olması yahut iddia ve savunma imkanından yoksun bırakılmış olması;
- (vi) Tahkim sözleşmesi veya şartının taraflarca tabi kılındığı kanuna, bu konuda bir anlaşma yoksa hakem hükmünün verildiği ülke hukukuna göre hükümsüz olması;
- (vii) Hakemlerin seçiminin veya hakemlerin uyguladıkları usulün, tarafların anlaşmasına, böyle bir anlaşma yok ise hakem hükmünün verildiği ülke hukukuna aykırı olması;
- (viii) Hakem kararının, hakem sözleşmesinde veya şartında yer almayan bir hususa ilişkin olması veya sözleşme veya şartın sınırlarını aşması;
- (ix) Hakem kararının tabi olduğu veya verildiği ülke hukuku hükümlerine veya tabi olduğu usule göre kesinleşmemiş yahut icra kabiliyeti veya bağlayıcılık kazanmamış olması veya verildiği yerin yetkili mercii tarafından iptal edilmiş olması.

Yukarıdaki şartların hiçbiri mevcut değilse, tenfiz mahkemesi yabancı hakem kararının tenfiz edilmesine karar verir. Tenfiz mahkemesi, bu şartlardan ilk üçünü kendiliğinden dikkate alacak, diğer şartların davalı tarafından yargılama esnasında ileri sürülmesi gerekecektir.

Tenfiz Usulü

Kanun'un ilgili hükümleri uyarınca, bir yabancı hakem kararının tenfizinde görevli mahkeme asliye ticaret mahkemesidir. Bir hakem kararının tenfizi ilgili asliye ticaret mahkemesinden talep edilirken, (i) taraflar için bağlayıcılık kazanmış hakem kararının ve (ii) tahkim sözleşmesinin asıl nüshalarının (veya onaylı suretlerinin) mahkemeye sunulması gerekmektedir. Aksi takdirde, ilgili mahkeme tenfiz istemini reddeder.

New York Sözleşmesi

Türkiye, yabancı hakem kararlarının tenfizine ilişkin birden çok milletlerarası sözleşmeye taraftır. Bu sözleşmeler arasında en önemlisi, 157 devletin taraf olduğu, 1958 tarihli Yabancı Hakem Kararlarının Tanınması ve İcrası Hakkındaki New York Sözleşmesi'dir ("**New York Sözleşmesi**").

New York Sözleşmesi, kararın tenfiz edilmek istendiği devletten farklı bir devlette verilmiş tüm hakem kararlarının tenfizinde uygulanır. Ancak taraf devletler, New York Sözleşmesi'ni sadece diğer bir taraf devlette verilmiş ve kendi hukukları uyarınca ticari olan uyuşmazlıklara ilişkin hakem kararlarının tenfizinde uygulayacaklarını beyan edebilirler. Türkiye, New York Sözleşmesi'ni onaylarken, bu sözleşmeyi sadece diğer bir taraf devlette verilmiş ve Türk hukuku uyarınca ticari olan uyuşmazlıklara ilişkin hakem kararlarının tenfizinde uygulayacağını beyan etmiştir. Bu doğrultuda, bir yabancı hakem kararı, (i) New York Sözleşmesi'ne taraf bir yabancı devlette verilmişse ve (ii) ilgili uyuşmazlık Türk Hukuku'na göre ticari bir uyuşmazlık, bu hakem kararının tenfizinde New York Sözleşmesi hükümleri uygulanacaktır. Aksi durumda, Kanun hükümleri

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

uygulama alanı bulacaktır. Ancak yabancı hakem kararlarının çoğunlukla milletlerarası ticari ilişkilerden kaynaklanan uyuşmazlıklara ilişkin olması ve 157 ülkenin New York Sözleşmesi'ne taraf olması sebebiyle, yabancı hakem kararları çoğu defa New York Sözleşmesi hükümleri doğrultusunda tenfiz edilmektedir.

New York Sözleşmesi de hakem kararının esasını inceleme (*révision au fond*) yasağını benimsemiştir. New York Sözleşmesi uyarınca, hakem kararının esasına ilişkin bir inceleme yapılamaz; yalnızca New York Sözleşmesi'nde öngörülen şartların sağlanıp sağlanmadığı değerlendirilir. New York Sözleşmesi'nde belirlenen tenfiz şartları genel olarak Kanun ile aynıdır. Diğer bir ifadeyle, New York Sözleşmesi ile Kanun arasında tenfiz şartları yönünden yeknesaklık söz konusudur.

Buna ilaveten, New York Sözleşmesi'nin ilgili hükümleri uyarınca, tenfiz usulüne her halükârda taraf devletin milli hukuku uygulanacaktır. Bu doğrultuda, New York Sözleşmesi'nin kapsamına dahil hakem kararlarının Türkiye'de tenfizinde, tenfiz şartları New York Sözleşmesi doğrultusunda değerlendirilecek, ancak Kanun hükümleri doğrultusunda tenfiz edilecektir.

İLETİŞİM

Alp Erçetin
aercetin@kolcuoglu.av.tr

Cihan Mercan
cmercan@kolcuoglu.av.tr